

V Bruseli 20. júna 2024
(OR. en)

11398/24

SOC 492
EMPL 298
ECOFIN 741

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	10550/24
Predmet:	Závery Rady o primeranosti dôchodkov

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o uvedenej téme, ktoré schválila Rada EPSCO na zasadnutí 20. júna 2024.

PRIMERANOSŤ DÔCHODKOV

ZÁVERY RADY

1. KONŠTATUJÚC, že právo na primeraný príjem a dôchodky v starobe, ktoré je zakotvené v Európskom pilieri sociálnych práv, predstavuje kľúčový stavebný kameň sociálnej Európy a je tiež kľúčové pre dosiahnutie cieľa zníženia chudoby do roku 2030.
2. UVEDOMUJÚC SI, že vzhľadom na to, že podiel starších ľudí v našej spoločnosti sa v nadchádzajúcich desaťročiach bude zvyšovať, bude zabezpečenie primeranosti dôchodkov náročné, avšak kľúčové pre podporu dobrých životných podmienok obyvateľstva.
3. PRIPOMÍNAJÚC, že Európska únia podporuje vnútroštátne úsilie o zabezpečenie primeraných príjmov v starobe, a to aj uľahčením výmeny skúseností, monitorovania a hodnotenia, a že správy o primeranosti dôchodkov vypracované Výborom pre sociálnu ochranu a Komisiou predstavujú v tejto súvislosti kľúčový analytický nástroj.
4. UZNÁVAJÚC, že je dôležitý holistický politický pohľad a úzka koordinácia pri analýze udržateľnosti výdavkov súvisiacich so starnutím obyvateľstva a primeranosti dôchodkov a dlhodobej starostlivosti.

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE

5. POTVRDZUJE kľúčové závery správy o primeranosti dôchodkov za rok 2024, ktorú vypracoval Výbor pre sociálnu ochranu (a jeho pracovná skupina pre primeranosť dôchodkov) a Komisia.
6. ZDÔRAZŇUJE hlavné zistenia správy o primeranosti dôchodkov za rok 2024:

- a) riziko chudoby a sociálneho vylúčenia starších ľudí v dôsledku relatívnej príjmovej chudoby naďalej rastie, pričom toto riziko je vyššie v pokročilej starobe, najmä u žien. Hoci medzi jednotlivými krajinami pretrvávajú výrazné rozdiely, viac ako jeden z piatich starších Európanov je ohrozený chudobou alebo sociálnym vylúčením. Príjem starších ľudí zostáva v priemere pod úrovňou 90 % príjmu osôb v produktívnom veku. Predlžovanie strednej dĺžky života sa spomaľuje; v priemere môže Európan v súčasnosti očakávať, že na dôchodku strávi 21 rokov. Potreba zdravotnej starostlivosti a dlhodobej starostlivosti sa s vekom zvyšuje a spája sa s vyšším rizikom chudoby;
- b) väčšinu starších ľudí tvoria ženy, v dôsledku čoho sú rodové rozdiely v starobe osobitnou sociálnou výzvou. Hoci sa rozdiel medzi priemernými dôchodkami mužov a žien naďalej znižuje, pretrvávajúce rozdiely medzi mužmi a ženami, pokiaľ ide o chudobu v starobe, výšku dôchodkov a dôchodkové krytie, svedčia o pretrvávajúcich nerovnostiach nahromadených počas pracovného života. Okrem iných faktorov môže nižšia finančná gramotnosť ženám brániť v plánovaní odchodu do dôchodku. Ženy tiež žijú v zlom zdravotnom stave dlhšie ako muži a častejšie potrebujú starostlivosť, pričom majú nižšie príjmy;
- c) hoci pandémie COVID-19 a zvýšenie životných nákladov vyvolané útočnou vojnou Ruska proti Ukrajine spôsobili veľké problémy z hľadiska životnej úrovne, európske dôchodkové systémy a protikrizové opatrenia pomohli zmierniť vplyv na primeranosť dôchodkov. Zároveň pokračoval celkový trend reforiem zameraných na posilnenie mechanizmov primeranosti. Kľúčovým politickým nástrojom na ochranu dôchodcov pred narúšaním príjmov je indexácia dôchodkov;
- d) predpokladá sa, že miera náhrady dôchodkov sa vo väčšine členských štátov v nasledujúcich štyroch desaťročiach zníži. Zatiaľ čo dôchodkové systémy a zdaňovanie ovplyvňujú úroveň a (pre)rozdeľovanie dôchodkových príjmov a budúci vývoj primeranosti, kľúčovým faktorom, ktorý vysvetľuje súčasné a budúce dôchodkové dávky, zostáva vek odchodu do dôchodku. Prerušenia kariéry sa v jednotlivých dôchodkových systémoch riešia rôzne, od pomerne dobre chránenej prestávky z dôvodu starostlivosti o deti až po menej konzistentné započítavanie v prípade nezamestnanosti a dlhodobej starostlivosti;

- e) sociálno-ekonomické nerovnosti v strednej dĺžke života predstavujú výzvu pre dôchodkové politiky, ktoré možno budú musieť upraviť spôsoby odchodu do dôchodku pre rôzne kariérne profily, aby sa zabránilo vytváraniu nerovnosti. Spôsob, akým sa nerovnosť v príjmoch z práce premieta do rozdielov v dôchodkoch, závisí do veľkej miery od progresivity dôchodkového systému. Hoci dôchodkové systémy chránia osoby v núdzi, nedostatky pretrvávajú. Predpokladá sa, že dôchodky samostatne zárobkovo činných osôb budú v priemere o tretinu nižšie ako dôchodky zamestnancov na plný úväzok s podobnou kariérou, a to okrem iného z dôvodu rozdielov v pravidlách a v priemerných zárobkoch.
7. ZDÔRAZŇUJE úlohu, ktorú majú primerané príjmy v starobe pri zabezpečovaní sociálnej konvergenencie, podpore inkluzívneho a udržateľného rastu a posilňovaní hospodárskej a sociálnej odolnosti.
8. VÍTA opatrenia, ktoré sa prijali na ochranu dôchodcov (najmä dôchodcov s nízkymi príjmami) pred rastúcimi životnými nákladmi, a reformy, ktoré sa v mnohých členských štátoch zaviedli na účely zvýšenia primeranosti dôchodkov, pričom BERIE NA VEDOMIE, že pretrvávajú výzvy, pokiaľ ide o zabezpečenie súčasnej a budúcej primeranosti.
9. OPĀTOVNE POTVRDZUJE, že je potrebné pokračovať v ďalších reformách zameraných na podporu primeranosti dôchodkov v dlhovekej spoločnosti, a to aj zlepšením účasti na trhu práce, zlepšením týkajúcim sa prístupu k systémom sociálnej ochrany pre všetkých a príspevkov do týchto systémov, ako aj posilnením prístupu k vysokokvalitnej a cenovo dostupnej zdravotnej a dlhodobej starostlivosti. ZDÔRAZŇUJE význam takýchto reforiem, a to aj v rámci európskeho semestra a Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.
10. ZDÔRAZŇUJE, že primeranosť dôchodkov a fiškálna udržateľnosť dôchodkových systémov predstavujú neoddeliteľne prepojené politické ciele, čo si vyžaduje integrovanú reakciu na výzvu spojenú so starnutím obyvateľstva. V tejto súvislosti VYZDVIHUJE komplementárnosť analýzy uvedenej v správe o primeranosti dôchodkov a v správe o starnutí obyvateľstva. PODČIARKUJE, že kľúčom k zachovaniu primeraných a udržateľných dôchodkov v dlhovekej spoločnosti sú dlhší pracovný život podporený politikami, ktoré podporujú aktívne a zdravé starnutie, a pozitívnymi stimulmi a väčšou flexibilitou v spôsoboch odchodu do dôchodku, ktoré odrážajú rozmanitosť pracovných kariér, ako aj vysoká účasť žien a mužov na trhu práce.

11. VÍTA zameranie správy o primeranosti dôchodkov na rodové rozdiely v starobe. VYZÝVA Výbor pre sociálnu ochranu a Komisiu, aby pokračovali v tejto analýze a ďalej ju rozvíjali v budúcich správach. ZDÔRAZŇUJE význam spoľahlivých a aktuálnych ukazovateľov na monitorovanie rodových rozdielov v dôchodkových dávkach a dôchodkovom krytí, ako sa zdôraznilo na Konferencii na vysokej úrovni o rozdieloch v dôchodkoch žien a mužov a o primeranosti dôchodkov, ktorá sa konala v Bruseli¹.
12. POUKAZUJE na význam výhľadovej analýzy primeranosti dôchodkov a príjmov v starobe vrátane distribučných aspektov. VYZÝVA Komisiu a členské štáty, aby vypracovali a uplatňovali modelovacie nástroje s cieľom uľahčiť prognózy budúcej primeranosti a posúdiť vplyv reforiem.
13. ZDÔRAZŇUJE, že dôchodky by sa mali posudzovať v spojení s inými oblasťami politiky, ktoré sa usilujú o podporu životnej úrovne v starobe, najmä pokiaľ ide o dlhodobú starostlivosť. VÍTA skutočnosť, že správa o primeranosti dôchodkov sa venuje interakcii medzi dôchodkami a službami dlhodobej starostlivosti.
14. VYZÝVA Výbor pre sociálnu ochranu a Komisiu, aby pokračovali vo svojej práci zameranej na primeranosť dôchodkov a dlhodobú starostlivosť a aby podali správu v roku 2027.

¹ [Správa z konferencie na vysokej úrovni o rozdieloch v dôchodkoch žien a mužov a o primeranosti dôchodkov, 8. februára 2024, Brusel](#)